

Bijdrage Algemene Beschouwingen 2025

Voorzitter,

Terugblik

Een jaar geleden sprak ik vanaf dit spreekgestoelte mijn zorgen uit over de verkiezing van president Trump. Niet omdat ik onze politieke bestellen één-op-één wil vergelijken, maar omdat die gebeurtenis mij confronteerde met iets fundamenteels: democratie is waardevol en tegelijk kwetsbaar. Een jaar later zie ik bevestiging van die zorgen inderdaad in de VS, maar ook op veel andere plekken in de wereld. Een lichtpuntje vind ik daarbij in de recente verkiezingsuitslag in eigen land. Hopelijk weet het redelijke midden een bestendige comeback te maken. Maar juist omdat ik ontwikkelingen zie die mij zorgen baren sta ik vanavond hier: omdat wij, als raadsleden, als politici die het dichtst bij de inwoners staan, een bijzondere verantwoordelijkheid dragen om het vertrouwen in de politiek te verdienen en te behouden. Vertrouwen wordt niet gegeven, vertrouwen moet je steeds opnieuw waarmaken.

Solidariteit

Die verantwoordelijkheid raakt aan veel onderwerpen in deze begroting. Vorig jaar sprak ik over een solidariteitscrisis. Ik sprak de zorg uit dat de aandacht voor elkaar, voor kwetsbaren en voor de gemeenschappelijke ruimte, steeds meer onder druk zou komen te staan. Die zorg, die ik plaatste in de context van de noodzaak tot bezuinigen, heeft niets aan actualiteit ingeboet. Tegelijkertijd wil ik ook benadrukken dat er reden is voor een zekere opluchting: de noodzaak tot ingrijpende bezuinigingen lijkt vooralsnog voor onze gemeente mee te vallen en dat biedt kansen. Kansen om zorgvuldig te werken aan structurele oplossingen, kansen om keuzes helder en sociaal verantwoord te maken, kansen om het dak te repareren terwijl de zon schijnt. En ja, dat is een beeldspraak die ik graag gebruik omdat het de essentie raakt: je wilt niet wachten tot het regent om het dak te gaan repareren.

Begroting

Bij de voorjaarsnota heb ik daarom aangegeven dat het goed was dat er tijd genomen is om mogelijke bezuinigingen in kaart te brengen. Mijn partij heeft toen – volgens mij als enige – een voorbeeld gepubliceerd van hoe een begroting eruit zou kunnen zien met een beargumenteerd lijstje van bezuinigingen die, naar onze inschatting, zonder veel extra impact op inwoners genomen kunnen worden. Dat overzicht blijkt grotendeels overeen te komen met de visie van het college en dat is een belangrijke reden dat wij ons in grote lijnen kunnen vinden in de voorgestelde begroting. Maar instemmen betekent niet blind vertrouwen; instemmen betekent controleren, blijven aanspreken en waar nodig bijsturen. Voor ons blijven drie leidende principes overeind: sociaal, uitvoerbaar en uitlegbaar.

Uitvoerbaarheid

Over uitvoerbaarheid valt nog wel wat te zeggen. De realiteit is soms wat weerbarstiger dan we denken, en om allerlei redenen komen plannen vaak maar moeizaam en langzaam tot realisatie. Denk bijvoorbeeld aan het VIP in Varsseveld, waar het met name de netcongestie is die voor veel vertraging zorgt. Of denk aan woningbouw. Er zijn genoeg inwoners die op zoek zijn naar een woning, de politiek is redelijk eensgezind van mening dat er meer woningen gebouwd moeten worden, en ook projectontwikkelaars zijn enthousiast. En toch zorgen allerlei factoren ervoor dat het jaren duurt voordat woningen er staan. Vragen om vertrouwen van inwoners betekent ook dat je hierover open en transparant moet communiceren om het wekken van valse verwachtingen te voorkomen.

Flexwoningen

Om een concreet voorbeeld geven: de flexwoningen. Vier jaar geleden werd met veel enthousiasme aangekondigd dat we honderd flexwoningen zouden realiseren, en wel snel: vóór de zomer van 2023. Helaas is het proces sindsdien exemplarisch geworden voor hoe ambities kunnen verbokkelen: experimentele vormen en zelfbouwopties sneuvelden, aantallen daalden, huren stegen en realisatiedata verschoven herhaaldelijk. Voor inwoners is het onbegrijpelijk: een belofte in 2021, in 2023 nog geen flexwoningen, en in 2024 en 2025 nog steeds onzekerheid. Dat werkt niet. Het gaat niet alleen om stenen of meters; het gaat om vertrouwen. Wanneer mensen opzoek zijn naar een woning en zich steeds opnieuw moeten afvragen of hun hoop wel reëel is, dan raakt dat aan het fundament van het vertrouwen in ons lokaal bestuur.

Informatievoorziening

Wat mij daarbij stoort is niet alleen de vertraging, maar ook de gebrekkige vindbaarheid van actuele informatie. De inwoner die nu wil weten hoe het met deze plannen staat wordt op de website van de gemeente doorverwezen naar de website van de projectontwikkelaar. Die meldt in een bericht van april 2024 dat er voor 6 locaties een vergunning is aangevraagd, en zegt toe ons op de hoogte te houden. Is er dan in anderhalf jaar tijd niets meer te melden geweest? De inwoner die even doorzoekt, en daarvoor in het wat minder toegankelijke raadsinformatiesysteem duikt, kan nog wel in een memo van december 2024 teruglezen dat een deel van de vergunningen verleend is, en dat de huurprijzen opnieuw hoger zullen uitvallen. Informatie die in april 2024 of december 2024 is geplaatst, voelt verouderd. Dat is slecht voor de betrokken inwoners en het ondermijnt het vertrouwen in onze communicatie.

Verzoeken aan het college

Daarom doe ik vanavond twee duidelijke verzoeken aan het college. Verzoeken die ons helpen om transparant en betrouwbaar te blijven:

Ten eerste: geef de raad en de inwoners een helder en actueel overzicht van de stand van zaken rondom de flexwoningen. Concreet: welke vergunningen zijn inmiddels definitief verleend, voor welke locaties, hoeveel woningen zijn realistisch nog te verwachten en wat is de meest recente inschatting van de planning? En, niet onbelangrijk, welke belemmeringen spelen daarbij nog een rol?

Ten tweede: zorg dat de actuele stand van zaken steeds op onze eigen website te vinden is, zodat inwoners niet naar verschillende bronnen hoeven te zoeken om één samenhangend verhaal te krijgen. Transparantie is geen luxe; het is een basisvoorwaarde voor het draagvlak dat we nodig hebben bij de uitvoering. Dit tweede verzoek is natuurlijk op meer dossiers van toepassing.

Uitwerking en uitvoering

Als fractie zullen wij de komende jaren scherp blijven bij de uitvoering van alle plannen die uit deze begroting voortkomen. We zullen erop letten dat plannen sociaal zijn. Dat betekent dat de meest kwetsbaren niet buiten de boot vallen. We letten er ook op dat plannen uitvoerbaar zijn. Ambitie zonder reëel zicht op uitvoering is frustrerend voor iedereen. Daarnaast moeten uitgaven beheersbaar en uitlegbaar zijn: de inwoner heeft recht op een heldere verantwoording.

Waardering

Ik wil hier ook mijn waardering uitspreken voor het college en voor de ambtelijke organisatie. Het op tijd en volledig aanleveren van stukken en het beantwoorden van vragen vraagt inzet en professionaliteit. Dank daarvoor. Die waardering geldt ook voor de collega-raadsleden; de samenwerking over fractiegrenzen heen heeft dit jaar veel opgeleverd. Een goede raad is een raad die kan samenwerken zonder haar eigen rol en taak te verliezen.

Griffie

Tot slot enkele woorden over de griffie. We weten allemaal dat er door omstandigheden al langere tijd sprake is van onderbezetting binnen de griffie. Daardoor vragen we van de griffie meer dan redelijkerwijs van hen verwacht mag worden. De griffier is, in samenspraak met de werkgeverscommissie en haar adviseurs, op zoek naar een oplossing op korte termijn. Ik spreek hier namens de raad onze grote waardering uit voor de inzet van de griffie onder moeilijke omstandigheden.

Conclusie

Voorzitter, dames en heren: de taak voor ons is helder. We moeten blijven investeren in sociale samenhang, in een uitvoerbare en verantwoorde begroting en in open communicatie naar onze inwoners. D66 zal daarbij de vinger aan de pols houden: kritisch, constructief en betrokken. Want een betrouwbare en sociale gemeente bouwen we niet in één raadsperiode; die vraagt voortdurende aandacht, geduld en daadkracht. Laten we daar samen voor gaan.